

DISCUSSIE OVER GRONINGER SCHUREN VRAAGT OM VERVOLG

Boeren en architecten over agrarisch bouwen

Door Leo Leunissen

Agrarisch bouwen op een landschappelijk verantwoorde manier was het thema van een door de vereniging Wierde & Dijk georganiseerde thema-avond voor boeren in Groningen. Wat houdt dat in, wat komt er bij kijken als je als boer een nieuwe schuur wil bouwen en wat zijn de financiële aspecten? Vier architecten waren door Wierde & Dijk uitgenodigd om op 8 april 2015 naar het Berlagehuis in Usquert te komen om hun licht te laten schijnen over dit thema en om met de in groten getale opgekomen boeren in de zaal in discussie hierover te gaan.

Wie dacht dat landschappelijk bouwen inhoudt dat we terug moeten gaan naar de manier waarop in het verleden schuren werden gebouwd werd snel uit zijn droom gehaald. De huidige tijd waarin sprake is van schaalvergroting van bedrijven, andere milieu-eisen gelden en er steeds grotere machines worden ingezet, stelt andere eisen wat betreft oppervlakte, bouw materiaal en vooral ook hoogte. Hoe kun je er dan toch voor zorgen dat het landschap zijn typische landelijke karakter behoudt en boerenerven niet op industriële bedrijfsterreinen gaat lijken?

Inpassing in het landschap kan verschillende dingen betekenen. Karin Couwenbergh uit Engwierum legde aan de hand van een gerealiseerd project op een terp in Engwierum uit dat historische landschapslijnen, oude verbindingswegen en zichtlijnen naar en van het dorp van grote betekenis kunnen zijn voor de plaatsing van een nieuwe schuur op een bestaand erf. Het grote volume van de nieuwbouw werd opgedeeld in twee stukken: een kleinere schuur naar de zichtkant van de boerderij en een grotere daarachter. Daardoor bleef het beeld harmonisch en werd de 'kop' van de boerderij niet weggedrukt.

Rob Hendriks uit Beilen beschreef een uitbreidingproject van een boerderij in Kloosterburen. Wat voor afwegingen moeten gemaakt worden op een erf met diverse historische gebouwen, grenzend aan een slaperdijk, omzoomd door oude bomen, maar met een beperkte ruimte voor uitbreiding? Een standaardloods was geen optie gezien de gewenste oppervlakte. Na veel afwegingen werd gekozen voor een figuratie waarbij de loods als het ware in de arm van de dijk wordt gelegd, wat resulteerde in het ontwerp van een volumineus, maar speels uitziend zevenhoekig gebouw.

Pieter Brink uit Meppel liet aan de hand van een door hem ontworpen aardappelloods in Leens zien hoe een moderne schuur ingepast kan worden in het landschap. Hij maakte gebruik van een lichtgrijze kleur waardoor het gebouw, in tegenstelling tot donkergroene loodsen, beter opgaat in het landschap. In de gevel

en de kozijnen heeft hij gebruik gemaakt van hout, waardoor de loods een natuurlijk karakter krijgt.

Architect Jan Giezen kiest een weg die uitdrukkelijk aansluit bij de bouwtraditie van het Groningse land. De architect uit Groningen was nauw betrokken bij het project Landschappelijk Bouwen van de Wierde & Dijk en bij het tot stand komen, in 2004, van het Wierde & Dijk-boek over dit onderwerp. Hij hanteert als uitgangspunt in zijn ontwerpen het onderscheid tussen de maatschappelijke kant (openbare kant, de beleving) en de functionele kant. De gerealiseerde projecten laten volgens hem goed zien hoe traditie en moderne bedrijfsvoering samen kunnen gaan. Het boek van Wierde & Dijk heeft volgens hem nog niets van zijn waarde verloren.

Opvallend eensgezind toonden de architecten zich over het gebruik van donkere kleuren voor schuren: zwart en grijs. Deze kleuren zorgen ervoor dat de gebouwen zich makkelijk voegen in het landschap. Ook kiest men graag voor natuurlijk materialen die zich niet aan het oog opdringen. Ga niet op zoek naar combinaties van rood en groen. Het rood kwam traditioneel van de gebruikte baksteen en het groen werd gebruikt voor de kozijnen, vertelde een van de architecten.

Het planten of laten staan van bomen rond het erf was voor alle architecten een belangrijk hulpmiddel voor inpassing in het landschap. Een ander advies was: bouw geen grote volumes met grote overkappingen, maar 'knip' het dak zo nodig op in meerdere kleine eenheden. Zo kan de hiërarchie in de bebouwing in stand blijven, waarbij het woonhuis dominant is.

In de discussie na de pauze kwam verschillende malen de tegenstelling tussen standaardschuren en door architecten ontworpen schuren aan de orde. Wat is het bezwaar tegen een 'catalogus schuur' en wat is de toegevoegde waarde van een architect? In welke gevallen is het raadzaam om een architect in te schakelen en hoe vind je een architect die bij je past? In de praktijk blijkt dat veel architecten samenwerken met bekende schurenbouwers in het Noorden. De bouwers hebben grote expertise opgebouwd in de technische uitvoering, maar zoals een van de architecten zei: esthetiek en ontwerpen is niet hun vak, dat is het onze. Een van de aanwezige boeren die bij de bouw van een loods met een architect samenwerkte gaf als advies aan zijn collega's: "Vraag niet naar een architect kost, maar vraag naar wat die oplevert."

Er waren heel wat vragen die in Usquert maar kort aangestipt konden worden. Maar uit de grote belangstelling kon worden opgemaakt dat het onderwerp leeft en dat de avond om een vervolg vraagt.